

MÔ HÌNH DỊCH VỤ CÔNG TÁC XÃ HỘI VỚI TRẺ EM TẠI ANH & BÀI HỌC CHO VIỆT NAM

**Bài trình bày tại Hội thảo Phát triển DVCTXH
Tại Đại học Lao động Xã Hội
Ngày 21/10/2014**

Võ Xuân Hòa, MSSW
theuhoa@gmail.com

www.hoangkim.net.vn
www.ifpvnalumni.org

1. DỊCH VỤ CTXH Ở ANH

- Phát triển ở nhiều lĩnh vực
- Nhà nước mua dịch vụ và M&E dịch vụ XH của các cơ quan, tổ chức, công ty và cá nhân.
- Chủ động tìm khách hàng để phục vụ, lấy chất lượng dịch vụ làm trọng tâm
- Nhân viên CTXH có chuyên môn cao, được trao quyền và được bảo vệ.
- Lấy phòng ngừa là chính, lấy gia đình làm trung tâm.
- Hạn chế chăm nuôi trẻ ở các cơ sở tập trung, chuyên biệt (vì chi phí cao, hiệu quả thấp...)

2. DỊCH VỤ CTXH bảo vệ chăm sóc trẻ em ở Anh

U.K có hơn 11 triệu trẻ em

- 400.000 trẻ em có nhu cầu bảo vệ, chăm sóc đặc biệt.
- 80.000 trẻ em được chăm sóc bởi các cơ sở dịch vụ của Chính phủ
- Số còn lại chủ yếu được chăm sóc, nuôi dưỡng bởi gia đình và các tổ chức cộng đồng được sự quản lý và hỗ trợ của Chính phủ.

3. Mô hình Trung tâm dịch vụ CTXH vì trẻ em Quận Barnet, London

- **Có 3 phòng dịch vụ chính:**
 1. Phòng giáo dục cộng đồng
 2. Phòng đáp ứng và giải quyết chế độ cho các trường hợp khẩn cấp
 3. Phòng quản lý việc chăm sóc, nuôi dưỡng trẻ em
- **Đội ngũ nhân viên gồm 15 người, có các chuyên ngành khác nhau (CTXH, tâm lý, pháp lý, bác sỹ nhi khoa)**

4. Nguyên tắc cung cấp dịch vụ

1. Lấy lợi ích và sự phát triển của trẻ làm trọng tâm
2. Gia đình có vai trò quan trọng nhất đối sự phát triển của trẻ.
3. Bảo vệ trẻ em thông qua nâng cao trách nhiệm của bố mẹ và người chăm sóc.
4. Hỗ trợ các gia đình và chăm sóc cho trẻ em sống trong các gia đình có vấn đề (ly hôn, bạo lực, tai nạn, thảm họa...)
5. Đảm bảo quyền của trẻ em

5. Đối tượng phục vụ

1. **Trẻ em có bộ mẹ gặp các vấn đề** (Nghèo đói, Sức khỏe TT, lực gia đình, nghiện chất, nghiện cờ bạc, phạm pháp hoặc có hành vi nguy hiểm tới sự phát triển của trẻ như khóa con ở nhà một mình, nơi không an toàn...)
2. Trẻ bị bỏ rơi, trẻ bị xâm hại, bị bạo lực
3. Trẻ em khuyết tật, trẻ gặp khó khăn trong học tập
4. Trẻ em di cư, gia đình tị nạn
5. Các trẻ em khác bị tổn thương, có nhu cầu được bảo vệ, chăm sóc.

6. Cung cấp dịch vụ

6.1 Chủ động truyền thông, giáo dục cộng đồng về bảo vệ, chăm sóc trẻ em

- Truyền thông các chính sách BVCSTE.
- Tổ chức các khóa tập huấn cho các bố mẹ, thầy cô giáo mầm non và người chăm, nuôi sóc trẻ.
- Theo dõi, xem xét để hỗ trợ kịp thời cho các gia đình gặp khó khăn trong BVCSTE. Nhân viên CTXH có quyền tạm thời tách trẻ ra khỏi gia đình để BVCS cho trẻ.
- Tư vấn BVCSTE thông qua đường dây trực tuyến (hot-line, on-line, test on websites...)

6. Cung cấp dịch vụ (tiếp)

6.2. Giải quyết và đáp ứng nhu cầu trẻ em trong trường hợp cần được chăm sóc khẩn cấp

- Thực hiện các biện pháp đánh giá, điều tra về hoàn cảnh của trẻ mà không cần sự được phép của bố mẹ của trẻ.
- Kết nối với các chuyên gia và các cơ sở cung cấp DVXH để BVCS trẻ em. (ăn, nghỉ, học, khám bệnh...).
- Nếu sự tiếp cận của bố mẹ đẻ/ nuôi là nguy hiểm thì nhân viên CTXH có quyền cấm bố mẹ tiếp xúc với trẻ.
- Tạm thời quản lý trẻ trong một thời gian nhất định và lập hồ sơ đề nghị Tòa án gia đình ra phán quyết về các giải pháp BVCS lâu dài cho trẻ.

6. Cung cấp dịch vụ (tiếp)

6.3. Theo dõi, quản lý dịch vụ chăm sóc, nuôi dưỡng trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt

- Phát triển và nâng cao năng lực cho mạng lưới cung cấp dịch vụ chăm nuôi thay thế (Foster care, Relative care, Social service agencies...).
- Theo dõi, đánh giá BVCS trẻ em tại các gia đình và các cơ sở nuôi, dạy trẻ em
- Theo dõi, đánh giá hoàn cảnh hoặc sự tiến bộ của bố mẹ/người nuôi trẻ để đảm bảo trẻ luôn được sống an toàn:
 - đánh giá nhiều người, nhiều bên
 - đánh giá nhiều lần để biết động cơ nhận nuôi/bỏ rơi trẻ

7. Kinh nghiệm của UK

- Chi phí đầu tư để xây dựng các cơ sở bảo trợ xã hội các trung tâm chăm nuôi trẻ em tập trung (chuyên biệt) lớn, nhưng hiệu quả thấp. Những đứa trẻ lớn lên trong các trung tâm bảo trợ xã hội thường thua kém các trẻ em được chăm nuôi tại gia đình, cộng đồng.
- Tỷ lệ trẻ em bị xâm hại, bị ngược đãi trong các trung tâm chăm nuôi tập trung vẫn cao.
- Cơ sở vật chất của nhà nước đầu tư thường không được bảo quản, sử dụng có hiệu quả bằng các cơ sở vật chất do các doanh nghiệp, hộ gia đình đầu tư và sử dụng.

8. Bài học cho phát triển dịch vụ XH ở VN

- 1) Huấn luyện và hỗ trợ cho gia đình để họ chăm sóc, bảo vệ trẻ em là giải pháp tối ưu - Nhà nước cần đầu tư kinh phí để phát triển các dịch vụ huấn luyện, tham vấn và trợ giúp xã hội kịp thời cho các gia đình có hoàn cảnh khó khăn.
- 2) Phát triển mạng lưới các gia đình nhận chăm sóc, nuôi dưỡng thay thế cho trẻ em tại cộng đồng.
- 3) Giới hạn các cơ sở chăm nuôi trẻ em tập trung (vì chi phí cao, hiệu quả thấp)

8. Bài học cho phát triển dịch vụ XH ở VN (tiếp)

- 4) Nâng cao năng lực, nghiệp vụ cho cán bộ, nhân viên CTXH để họ có thể trực tiếp cung cấp dịch vụ BVCS và tăng cường giám sát các gia đình, các cơ sở nuôi, dạy trẻ em đạt chất lượng.
- 5) Ghi nhận vai trò và trao quyền cho nhân viên CTXH, và hỗ trợ nhân viên CTXH thực thi nhiệm vụ BVCS trẻ em trong một số trường hợp khẩn cấp.
- 6) Nên khuyến khích các tổ chức phi lợi nhuận, các tổ chức, công ty, hộ gia đình và các cá nhân có kỹ năng, có động cơ tốt được cung cấp dịch vụ bảo vệ, chăm sóc trẻ em

9. Bài học cho bản thân

- Khi trẻ nhận thức đúng thì trẻ sẽ có hành vi đúng.
- Được chăm sóc, yêu thương đúng cách thì lớn lên trẻ em sẽ có lòng thương yêu và trách nhiệm với gia đình và xã hội.
- Nuôi dưỡng sức chịu đựng và ngưỡng phục hồi (Resilience) của bản thân, của trẻ em và của thân chủ (clients) để họ có thể ứng phó hiệu quả trước mọi rủi ro và khủng hoảng trong đời sống.

Cảm ơn

Tài liệu tham khảo:

- Alison Brammer, 2007, Social Work Law, Published by Pearson Education limited, ISBN 13-9781-4058-1205-4, page 463
- Children' Act 1989, Published by Pearson Education limited, UK
- http://www.barnet.gov.uk/homepage/36/children_young_people_and_families